

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

INDRUMAREA PE CĂI NOUE

I.

În coloanele »Bunului Econom« s'a stărut repetit asupra faptului, că părinții români nu fac un lucru din cele mai cumiți atunci, când fără a se gândi mult la sfârșitul ostenelelor lor, își dau fiii numai la școală și îi țin acolo cât pot mai mult, cu gând de a face din ei domni mari, și în fapt adesea fac din ei niște oameni nemulțumiți.

Ear' ca să se vadă, că părerea asta nu e numai a noastră, ci și a altor bărbați ce se gândesc la viitorul nostru ca neam, ca popor, am reprodus în numerii din urmă articlul lui »Ioan de pe Văcărea« din »Gazeta«, care cu atâta temei cercetează toate urmările, bune și rele, ce se trag din credința aceea, că din cel-ce pornește odată la școală, apoi numai ceva »domn«, adică om de acela care se nu lucre mult, ci numai se șadă și se-i curgă banii (căci cam așa înțelegem noi »domnia«), poate și are să se facă. Pe când dacă noi ne vom dori adevăratul bine, atunci pe lângă creșterea unui număr suficient de tineri pentru carierele intelectuale, va trebui să îndrumăm o bună parte a tinerilor noștri dela școală, după-ce au făcut câteva clase medii, cât e de lipsă, să-i îndrumăm pe cărări nouă, *indeosebi pe cărări economice de frunte*, cari răsplătesc azi, și încă multă vreme în viitor, cu mult mai bine atât deșteptăciunea minții, cât și osteneală trupească, decum le răsplătesc carierele curat intelectuale.

Și ca bunii noștri cetitori să vadă, că ideile acestea nu-s numai poate a unor scriitori de pe la cele gazete, ci chiar a bărbaților conducători de state, vom aduce azi înainte următorul fapt:

În împărăția turcească, în provincia numită Macedonia, se află și un însemnat număr de frați de-ai noștri, Ro-

mâni. Stăpânirea turcească e atât de păgână, că nu ține din venitele țerii nici un fel de școală creștină și română, pentru numeroșii săi Români. Fraților noștri din România liberă, care n'au grije numai de ei înșiși, ci mereu aruncă privirile și peste hotarile țerii, înspre plaiurile locuite de Români supuși domniilor streine, și de-i ved pe aceia în bine să bucură de binele lor, ear' de-i ved în rău, lacrimi li-se ivesc în ochi, fraților noștri din România li-s'au înduioșat inimile de starea Românilor din Macedonia, și au întreprins de-adreptul la Împăratul turcesc și la al său guvern, să îngăduie Țerii Românești, să ajutore ea din vistieria sa pe Români macedoneni la susținerea de școli creștine și naționale. Și păgânul împărat și guvern turcesc, ori-cât de păgân e, a dat îngăduința asta Țerii Românești, ca să și ajutore frații, spriginind școlile lor. Ar face-o asta duioasa noastră soră mai mare, România, și cu alții în alte părți, dar' pe aiurea milostiva ei mână nu află nici inimi ca ale Turcilor de îngăduitoare...

Și s'au pus guvernele române pe lucru și au deschis școli în Macedonia: 2 licee, 2 gimnasil, 3 școli comerciale și mai multe populare, cheltuind pe an peste jumătate de milion pentru spriginirea lor!

Și s'au și deschis mult inimile Românilor din Macedonia și a început a arde cu alte flăcări focul românismului în candelile din piepturile lor!

Dar', și acum venim la povestea noastră, după ani și ani de muncă, guvernele române au început să vadă, că precum în tot răul e și ceva bun, așa și în binele ce ele au început să facă fraților macedoneni, este și ceva rău, ba chiar primejdios de rău. Au început să vadă, că tinerii Români eșiți din gimnasil române, adăpați la isvorul iubirii de neam, după-ce sfîrșesc gimnasil, o iau cu droaia spre pământul liberei Români, cerând dela ea slujbă și adăpost, că în Turcia nu au tragere de inimă

să între în slujbe, și nici pregătirile nu s'au silit să și-le mai facă după-ce au gătat cu școala română.

Pornirea asta e de două-ori rea. Întâiu pentru-că dacă ea nu înceată, apoi neamul românesc în Macedonia nu numai că nu se întărește prin școlile române, ci el chiar perde mult, perde pe cei mai talentați fii ai sei, cari după-ce și-au agonisit învățatură frumoasă, în loc să o folosească pentru ridicarea poporului din sînul căruia s'au ridicat, se ridică ei stoluri și pleacă pașeri pribege spre țermuri nouă, spre patrie nouă, părăsind pe aceia cărora susțitorii școlilor socoteau că le vor fi chiar de folos!

Și e, a doua-ora, rea această pornire, pentru-că azi România însăși, prin bogăția ei de școli, mici și mari, a ajuns a avea atâta tineri bine pregătiți pentru umplerea slujbelor țerii, încât cei-ce mai vin din afară, nu mai pot, cum puteau nainte cu zeci de ani, să răsbată așa ușor la vre-o slujbușoară, fiind-că cei din țară se îmbulzesc ei înșiși la ea și sunt mai bine pregătiți pentru ea ca cei-ce vin din țeri streine, și care cer slujba nu atât pentru-că ar fi pregătiți pentru ea, ci mai mult din milă! Și dacă venirea din afară nu va conțeni, se va arăta, cum se arată deja, un început de îndârjire a Românilor pământeni crescuți și pregătiți acolo, contra celor-ce, apelând la milă, tot vin din afară cerând slujbulițe!

De aceea guvernul român s'a văzut silit în anii din urmă a se gândi, că oare în ce chip s'ar putea ridica oare-cari stavilare la îndepărtarea floarei tinerimii din Macedonia?

Și iată la ce idee a venit încă fostul ministru Take Ionescu: ca în loc de a înmulți mai departe școlile ce dau pregătiri numai generale (ca gimnasil, etc.) să deschidă și să înmulțească paralel școli speciale profesionale, *indeosebi școli comerciale*, pregătind tinerii pentru purtarea cu virtute a comerțului (negoțului), care în

acele părți, e încă și mai viu și mai înfloritor ca pe la noi.

Ear' noul guvern al României e hotărât a face un pas și mai departe: a înceta cu totul gimnaziile și a susține numai școlile pregătitoare și cele comerciale, cultivând și mai mult începutul făcut de înaintași, prin ce se va face un bun serviciu poporului român macedonean, pregătind pe fiii lui așa, ca ei să pășească bine înarmați și anume la ei acasă, în lupta vieții, cu armele muncii care are mai bun preț acolo, cu negoțul, fără a-i pregăti ca pân' aci, ca ieșind din școală, să plece din țară, adesea la nenorocul lor.

Dăm foarte multă însemnătate acestei arătări, care e o dovadă, că lucru înțelept propoveduesc și la noi cei-ce zic: Dați-vă copiii la școală cât de mulți; dar' nu-i pregătiți tot numai pentru cariere intelectuale, dintre care, cu multe, nu se mai poate ajunge azi la vre-o fericire, ci după-ce au învățat câteva clase pregătitoare, îndrumați-'i pe cariere mai practice, din domeniul economiei, precum sunt comerțul, industriile și economia rațională a pământului cu ramurile sale, că mai bun lucru veți face și lor ca singuratici și națiunii voastre înșasi.

Iată, din faptul povestit mai sus, că oamenii sus puși încă gândesc așa și așa și lucrează: a îndruma generațiile viitoare pe cărări mai nebătute.

(Va urma.)

IOAN MOȚA

FOIȚĂ

Moș-Cârcotă.

Nici că s'a pomenit om mai sucit ca Neagu Tulucă. N'ai scoate-o cu el la un capăt, Doamne păzește... Și-a mai apucat apoi să și îmbătrânească! Pas de crede c'o să se schimbe!

E nalt și subțirătec: curat harag de viie. Iute la umblet, de par'că a avut iepuri în neam. Chip e iute el și la muncă: numai să n'apuci să-i șoptești vr'o povață, că te-a văzut sfântul! Lasă ce-o avea în mână și cât ai sta lângă el, șade, se uită încolo, flueră, par'că nici te-ar vedea... și nici nu vrea să știe de lucru...

Asta, când e vorba de el.

Industriile textile în România.

După statistica făcută de dl P. S. Radian, în România se află azi 18 fabrici cari se folosesc de legea pentru încurajarea industriei naționale, afară de multe altele mai mici și cari deci nu se folosesc.

Iată capitalul virit în aceste 18 fabrici: In fabrici de postav 5,755.471.60 capital în instalații și 3,952.046.25 în salare, material etc.; în cele de împletituri 443.561.13 și 383.370.68; în cele de țesut pânză 602.397.80 și 612.029.76; în cele de frânghii 454.369.80 și 714.459.94. In total 7,255.799.58 în instalații și 5,661.906.63 în salare etc. Peste tot 12,917.706.21.

In personalul administrativ se află 37.30% Români luând salar 265% și 62% străini luând 73% salar. In personalul special și tehnic sunt 36% Români cu 23% din salar și 63% străini cu 76% salar. In personalul ne-special sunt 81.5% indigeni.

Iată acum tabele privitoare la materialul (lâna) întrebuințată în cele 5 fabrici de postav.

Lână din țară

	kilogr.	valoarea
1897...	1,193.463	78.8%... 1,449.868.90..67.6%
1998...	832.202	72.8%... 1,014.115.55..51.9%
1899...	766.153	73.3%... 987.836.15..59.6%

Lână străină

1897...	319.793	21.2%... 694.583.90..32.6%
1898...	311.798	27.2%... 937.829.80..48.1%
1899...	285.852	26.7%... 601.620.85..40.4%

Cum se vede lâna din țară a scăzut. Mai rău e că lâna din Țară se trimite

Când e vorba de alții, — ține-te pânză să nu te rupi... care-i cu gura mai mare ca el: că ceea nu-i bună, că cealaltă-i strîmbă, că cutare-i așa, că cutărică-i pe dincolo. Vai de maica vecinilor lui!... Nu-i zi lăsată de Dumnezeu să nu le caute vr'un gunoiu în ochi...

Nu doar' că înjură, ori blastemă, dar' găsește el câte ceva, care se-i aște năravul...

Pe la primărie, până și pe la judecătoria mai totdeauna are el câte-o pâră împotriva cuiva: atâta numai că-l știu cine-i, și primari și judecători, și-i mai pun de-o parte cele hârtii...

Satul, și alte sate până cine știe unde, l-au poreclit »Moș-Cârcotă« și asta-l supără pe Neagu, de-l face cătran.

Este în revărsat de ziuă. Cocoșii

în afară și în loc se aduce lână străină sau chiar lână regenerată, adecă făcută din haine vechi. Așa în 1899 s'a trimis în afară preț de 3,344.965 lei lână și s'a adus din afară de 949.043. Mai ales fabricile de postav din Sighișoara, Cisnădie, Brașov și Sibiiu n'ar avea ce lucra fără lâna țigae din România.

Sunt lucruri cari trebuie să se aibă în vedere la 1903 — zice »Gazeta Săteanului« din București.

*

Sădiri de pomi în Statele-Unite. In Georgia s'au sădit anul acesta două milioane de pomi! In California o singură grădină a comandat nouzeci de mii de arbori. Persecii cari acum 12 ani erau douăsprezece milioane în Kent (Maryland) sunt acum numai 450.000. Nu aduceau destul folos, căci numai fructele de calitate bună se vînd bine, de aceea s'au împutinat înlocuindu-se cu altfel de pomi. (G. S.)

Din țară și din afară.

— In lumea mare politică se tâlcuște mult faptul, că Regele Greciei a mers anume pe azi — Sâmbătă — la Abbazia, unde se află Regele României Carol la scâlzi, ca să-l întâlnească și să facă anumite înțelegeri despre legăturile între cele 2 țeri. Românii cu Grecii fuseseră în anii de mai înainte superați din privilegiul unui proces de mare moștenire, dar' acum necazuri co-

și zic »bună-dimineța,« unul altuia, și își scutură amorțeala somnului cu bătăi de aripi.

Prind a furnica prin curți sătenii, spre gătire să pornească la arat.

Mijesc mugurii de frunză, abia crepați, undind a verde în zarea dimineții.

Ceru-i ca sticla, colo și colo câte-va stele cu lumină albă, sclipesc ostentive, gata să se adâncească în întunecul în care nu străbate soarele și unde nici zi vre-odată este...

Când încep să se roșască zarea răsăritului, rînduri, rînduri, de pe liniile satului se împrăștiară plugari și pluguri pe drumurile dintre lanuri...

Iacă și Moș-Cârcotă, după-ce scoase capul pe gura cămeșii și trânti pe creștet căciula, eși să vadă de plug... dar' plugul nicăiri.

Mă, ce să fie?

mune îi împing ear' spre olaltă, și anume prostia Bulgarilor care vreau să pună mâna pe Macedonia și să o bulgarizeze, deși acolo locuiesc și mulți Greci și mulți Români. Să crede, că o înțelegere privitor la Macedonia este mai ales scopul visitei pe care regele grec o face celui român, că ce ținută să aibă împreună la întemplantare, că Bulgarii s'ar prea obrăznic și ar năvăli poate cu puterea în Macedonia. Turcia însăși le va da peste ghiare Bulgarilor, ear' dacă și Grecia din jos și România din sus vor fi amenințătoare, are să le treacă pofta de cucerire a acestei țeri, care de altfel e un primejdios măr de ceartă în Răsăritul Europei.

— Dela voinicii *Buri* au sosit săptămâna trecută earăși știri de frumoase vitejii și de mare istetime răsboinică. Un general englez mergând cu trupele sale prin o vale din țara Burilor, a fost deodată cuprins de o trupă mai numeroasă de Buri, cu care a ținut o luptă înverșunată, dar' nu i-a putut scoate din întărita lor stare, dimpotrivă și-a pierdut Englezul tunurile și trupa, scăpând numai cu o parte a oștirii. Ca mânezi i-a venit ajutor și putea bate pe Buri, dar' atunci n'a mai avut pe cine bate, căci Buri văzându-se mai slabi, au început a se risipi în cete mici în toate părțile, fără luptă. Așa fac ei. Umblă tot câte o mână de oameni la un loc, trupe mari nu. Unde apoi ved o trupă engleză pe care cred c'o pot bate, se adună mai multe cete la un loc și

Caută 'n sus, caută 'n jos... neam!
Și doar' îl văzuse de cu seară...

Dec! să i-l fi furat care-va?

Nevasta, pe care se descărcă necazul lui Cărcotă, umbla fortota sêraca, dar' pace sê-i dea de urmă!

Când sê duse la boi, altă năpaste!
Vai de ei, erau cu gurile proțâpitate...
par'că rideau...

Pe când Moș-Cărcotă scotea proțâpurile boilor, numai iacă muerea începî sê-l cheme pe Neagu...

Zărise plugul călare pe vârful casei...

Cărcotă, mormoind ca un urs, puse boilor sub nas un braț de coceni, și fluerând de ciudă, veni sê se uite și el la plug...

— Mare puiu de lele mai fu ăl care m'a batjocorit așa... Doamne, nu mi-a pica în mână... Dar' și noi, muere, par'c'am dormit somnul morții!...

încep răsboiu, ear' dacă ved că nu mai merge, sê risipesc earăși mici pâlcuri, încât Englezii n'au pe cine urmări, că sê respiră ca fumul și sê adună numai unde cred că earăși pot face vre-o ispravă răsboinică.

Englezii sunt îngrijați și poate că vor încheia o pace cinstită cu Buri, că de o înfrângere a lor de tot, nu poate fi vorbă, că ei nu stau în luptă mare, ci numai îi neliniștesc și-i fac sê cheltuească cât nu-i vrednică țara aceea. Afară de aceea sê scrie, că din trupele engleze vre-o 30.000 ar fi bolnave în spitale în Transvaal, nepriindu-le aerul de acolo.

AGRICULTURA

Fasolea soia.

Soia este un fel de plantă păstăioasă de neamul fasolei; ea e mai bogată în materii nutritoare decât oricare altă păstăioasă. Se cultivă în țările din răsărit unde, împreună cu orezul, formează temeiul hranei locuitorilor. În Europa se cultivă mai multă în Franția de mează-zi. În țara noastră încă s'au făcut încercări, și cine a probat odată, nu se mai lasă bucuros de cultura ei.

Unde isbutește cucuruzul și vița de viie, acolo isbutește și soia. Nu alege pământul, ci se face și în locuri mai sêrace, și sămânându-se după oricare plantă.

Se cultivă întocmai ca și fasolea.

— Ba mie mi-s'a părut, Neagule, că par'că umbla nuș' cine... Da am socotit că vr'o barză își face cuib pe casa noastră... semn de noroc...

— Norocul dracului!... uite noroc!... Noroc... și la noi! De unde! I-a dă scara...

Cu mare ce, el și cu muiera purtură da jos plugul...

Las' că-l ghiciu pe ăl cu musca pe căciulă... Numai unul cu mare putere a făcut drăcia... și unul singur e virtos nevoe mare... Dă-i pace că-l fac eu sê-i i-a chica foc...

Ajunse el, Moș-Cărcotă, la pogoa-nele lui, cu muerea, dar' rămase posomorît, ca o zare sub ceață: nu-i putea trece necazul.

Care-și umbla drumul pe-acolo, îi da bună-dimineța, căută sê între în

li e de ajuns o arătură adâncă primăvara. Se poate pune în cuiburi sau se samănă în rînduri până pe la mijlocul lui mai Maiu. E jingășe de brumă și înghețuri, de aceea sămănatul prea de timpuriu trebuie sê se încunjure. Depărtarea între rînduri trebuie sê fie de 40—50 cm., ear' între fire de 10—15 centimetri.

Pentru țările noastre este împământent un soi cu florile galbene. Dacă se samănă în rînduri la un juger se cer 11—16 kilogr. de sămēnță, ear' dacă se pune în cuiburi sunt de ajuns 6—7 kilogr.

Se sapă de douē-ori; la săpatul din urmă se și mușunoiește. Se coace de obicei în luna lui Septemvrie. Când este coaptă în partea cea mai mare, se seceră sau smulge și se îmblătește. De pe un juger se agonisesc 12—20 hectolitre de boabe și 12—24 măji metrice de vreji (paie).

Dacă în nutremēntul vacilor cu lapte se amestecă urluia de soia, crește atât cătațimea cât și bunătatea laptelui. Cosindu-se în stare verde soia dă un nutremēnt nu se poate mai bun pentru toate vitele. Chiar și paiele rămase din îmblătit, îndeosebi păstăile, sunt un nutremēnt prețios mai ales pentru oi și capre.

Este în folosul fie-cărui plugar sê cultive plantele aeeva de frunte. Și de aceea, e de dorit, sê facă încercări și cu soia.

Oamenii mănâncă atât păstăile ei în stare verde cât și boabele coapte.

vorbă cu el... El sê făcea n'aude, n'a-vede... Dar' buzele i-se mișcau, par' c'ar fi fost niște capace neprinse bine de oala în care ar fi fert ceva.

La urma urmei, s'apucă de lucru: voia sê pue cartofi pe un pogon din locul lui, în vreme ce muerea avea sê are pentru pus porumbul.

— Iacă! da ce te-ai apucat, Neagule! îi grăi un sătean, care alătura, venise cu brazda până la capētul unde muncea Cărcotă. Te luași după învățator... și te plecași sê pui cartofi...? Asta-ți trebuia la sêrăcia d-tale!

— Da ce-ți pasă de sêrăcia mea, creștine? Nu știi că eu nu fac ca toată lumea?

— D'apoi bine ziseși! Cărcotă tot Cărcotă!

— Ia vezi-ți de brazdă și nu te

Agonisirea mașinilor economice pe calea însoțirilor.

Intr'o prelegere economică ținută de curând plugarilor practici în orașul nemțesc Darmstadt, primsecretarul Dr. Neumann a zis cu privire la acest obiect următoarele:

Creșterea plății lucrătorilor și în urma desvoltării crescânde a agriculturii, lipsă tot mai mare de lucrători agricoli, îi îndrumă atât pe proprietarii mari, cât și pe cei mijlocii și mici, la întrebuițarea în măsură tot mai mare a mașinilor și instrumentelor. Dar fiind-că numai mașini și unelte aveau bune și potrivite la cutare treabă pot să mărească venitul plugarului, mai departe fiind-că la agonisirea mașinilor și uneltelor plugarul ușor se poate înșela și numai rar le poate alege pe cele întradevăr bune, și în sfârșit fiind-că agenții (mijlocitorii), cari respândesc mașinile, de multe-ori recomandă numai acele mașini, cari le aduc cele mai mari provisiuni, pentru îndestularea multelor trebuințe ale plugarilor abia poate fi ceva mai potrivit ca însoțirile.

Inșe spre acest sfârșit nu sunt potrivite nici însoțirile micilor neguțatori de mașini, nici marile întreprinderi pentru întreaga țară. Cele dintâiu nu sunt în stare a păși cu nădejde de isbândă față de fabricanți, cele din urmă nu au puțința de a se acomoda după trebuințele singuratecelor ținuturi și a corăspunde deosebitelor trebuințe geografice și de producțiune ale fiecărui ținut.

mai lega de alții, să nu dai de vre-o pacoste!

Cât umblase învățătorul cu vorba și cu fapta să încredințeze pe săteni de folosul ce aduce cartoful, fusese în deșert...

Se sfātuise atunci cu preotul să-l facă pe Cărcotă măcar să pue cartofi, ca apoi dela el să ia pildă și ceialalți.

Dar' cum să-l facă, odată ce era sucit?...

— Lasă-l pe mâna mea, zise preotul...

Intr'o zi îl prinse la vorbă, de una, de alta, până ce apucă de-i grăi:

— Știi că frunțașii satului se hotărâseră să pue est-timp cartofi... după povața învățătorului... Am auzit că și d-ta te dăduseși după ei...

— Ei, și?

— Eu i-am făcut să nu mai pue,

Din această cauză e lucru mai înțelept a se înființa pentru fiecare parte de țară câte o însoțire mai mare pentru agonisirea mașinilor, precum s'a făcut în ținăturile săsești din Germania, în Schleswig-Holstein, și în Prusia-răsăriteană.

Bunătatea acestor însoțiri ar fi, că ar agonisi mașini aveau bune pentru plugari, și că provisiunea (câștigul) ce îl trag agenții mari și mici ar rămânea pe seama plugarilor. Mai departe un alt bine ar fi, că plugarii întovărășiți în astfel de însoțiri, ar putea să lucreze cu isbândă pentru îmbunătățirea fabricării mașinilor și prin aceea, că observările și pățaniile câștigate în decursul lucrării cu mașinile cumpărate le-ar împărtăși căpeteniilor însoțirii, și prin mijlocirea acestora ar ajunge datele din vorbă la cunoștința fabricanților. O însoțire mai mare pentru agonisirea mașinilor ar putea să cumpere întotdeauna cu bani gata și prin aceasta s'ar împărtăși de o mulțime de favoruri (bunătăți). Dar' și înșiși fabricanții mai bucuroși s'ar pune în legătură cu astfel de însoțiri decât cu agenți și mijlocitori, pentru-că cu chipul acesta ar cruța însemnate plăți. Mai departe micii proprietari, uniți în aceste însoțiri, și-ar putea agonisi cele mai trebuincioase mașini, cari pe singuratici i-ar costa mari cheltueli, și nici așa nu le-ar putea agonisi.

Organizarea (intocmirea) astorfeluri de puncte pentru agonisirea mașinilor, ar trebui să se facă la locuri potrivite,

că uite, cartofu-i săracie goală... Ți-a grăit cine-va de asta?

— Nu.

— Iacă-ți grăesc eu acuma. Nu te lua după învățător și fă ca toți ceialalți.

— Ba știi ce una, părinte? Tocmai că eu n'am să fac ca ceialalți... Dacă toți puneau nu puneam eu; dar' fiind-că nici unul nu mai vrea să pue, iacă am să pun eu... și ce-o fi, să fie!...

— Bine, taică, fă cum te tae capul, și preotul porni repede, ca să nu-și ia Neagu vorba înapoi...

— Și, ce e drept, iată că nu și-o luase.

Cărcotă era bun muncitor. Odată ce se hotărâse, de bună-voe să dusesse la învățător și luase sfat cu de-amănuntul, cum să facă.

La timp, dădu Dumnezeu să scoată

înființându-se expoziții stabile de mașini și unelte agricole, ca prin aceasta să se dea prilej plugarilor a vedea mașinile trebuincioase în toate amănuntele și puse în lucrare. Mai departe în un astfel de punct s'ar putea pune la cale emulațiunea (întrecerea) mașinilor și uneltelor, prin care s'ar putea statori, că cutare mașină și uneltă cum corăspunde între anumite împregiurări date, pentru-că ținta nu poate fi numai de a da plugarilor mașini bune și ieftine, ci și de-a le pune la îndemână mașini corăspunzătoare economiei ce se poartă în acel ținut. E de trebuință și ca însoțirea să țină și un magazin cu părți de ale mașinilor, și eventual să înființeze și o lucrătoare (fabrică) pentru repararea mașinilor...; va fi bine, ca însoțirea să se îngrijască și de manipulatori îndemânateci, cari să pună în lucrare mașinile și să înlăture ori-ce pagube și încurcături.

Pățaniile câștigate pe calea acestui fel de însoțiri în țeara nemțească, sunt foarte favorabile. Așa, s. p., însoțirea din Halle, înființată pentru ținutul săsesc (Saxonia) dela 1889—1899 a vândut mașini și unelte agricole în preț rotund de 8 milioane de mărci. La finea lui Decemvrie an. tr. liga însoțirilor agricole din marele-ducăt Hessen a înființat în Frankfurt, lângă Main, o „hală centrală pentru mașini agricole“. Această ligă și-a pus de țintă agonisirea mașinilor agricole și de lăptărit, și e întocmită pe temeiul deslușit în cele spuse mai înainte. Membru poate fi ori-ce

aproape 15.000 chilograme de cartofi de pe pogonul lui...

Până însă să se deprindă cu mâncarea cartofului, vîndu o parte și prinse bune parale, ear' o parte o dădu boilor și vacilor.

În primăvara ce veni, boii lui erau mai voinici, vaca îi dăduse mai mult lapte...

— Mă, uite că o brodi Cărcotă! își ziseră sătenii. Sucit, sucit, dar' făcu parale...

Cărcotă puse două pogoane, și alți câți-va se luară după el... ear' isbânda le fû peste așteptare...

Și iacă cum, după cinci ani, astăzi în satul cu pricina sătenii s'au cuprins bine și trupește și sufletește, căci adevărată e vorba ce-luia: »minte sănătoasă, în trup sănătos«.

persoană ce e în legătură cu însoțirile economice din Hessen și Nassau, precum și ori-care proprietar mare din acel ținut. Membrii au îndatorirea de-a procura câte o acție în preț de 100 marce, din care 25 marce trebuie să le plătească îndată, ear' celelalte în trei ani după oltă. Răspunderea este încincit mai mare. Prin urmare nu stau buni cu întreagă averea și nici nu sunt constrinși a cumpăra dela însoțire.

Pe urma Nemților și Maghiarii s'au apucat de lucru. Au întocmit în această primăvară o expoziție de mașini și unelte agricole în Cluj, care va sta deschisă până la toamnă, și în ziarele economice stăruie cu tot înadinsul pentru înființarea de însoțiri pentru agonisirea mașinilor și uneltelor agricole. Și ei vor și isbuti.

Dar' noi?

ROMUL SIMU

MESERII

Meseriașii români din Sibiiu.

Meseriașii români din Sibiiu au zile de sărbătoare sufletească. Una din cele mai frumoase dorințe a lor, aceea de a vedea Reuniunea lor având o casă proprie, în care să instaleze și o hală de vânzare a produselor lor, — este pornită pe drumul întrupării, ba în felul seu e deja întrupată.

Președintele Reuniunii lor, dl Victor Tordășianu, a întreprins în anii din urmă o colectă în scopul acesta și a

Toți s'au deprins să-l mănânce cartoful, fert și presărat cu sare, ori fert și opărit cu puțină grăsime, ori făcut cu borș...

Și să-i vezi cum le merge de bine! Ți-i mai mare drag să te uiți la ei, ba încă și la vitele lor...

Măre, așa se fac cele bune: cu încetul, că nimic nu vine ca din senin, pe nemuncite.

Iacă, fu și Moș-Cărcotă bun la ceva, în satul lui.

Și de-atunci, nimeni nu-i mai sue plugul pe casă, nimeni nu-i mai proțăpește gurile boilor, cu toate că moșneagul nu și-a mai schimbat firea...

(„Albina“)

Niger.

isbutit a aduna o frumoasă sumă, ear' acum, gășind în Sibiiu o casă potrivită, dar' neavând încă mijloacele materiale pentru a o cumpăra, a gășit o cale norocoasă de a se ajuta. A rugat consistoriul din Sibiiu să cumpere el casa, ear' Reuniunea a depus la mâna acelui consistor suma ce are adunată pentru acest scop, și pe rând apoi cu ce se va mai aduna și cu chiria casei, se va plăti casa de tot, și atunci va trece dela consistor în proprietatea Reuniunii.

Reuniunea s'a și așezat și ea, ca chiriașe, în noua casă, care nădăjduiește a fi cu timpul casa ei proprie.

Să-i ajute D-zeu a-și vedea cât mai curând dorința deplin întrupată.

STUPĂRIT

Semnele pentru apropiata roire a stupului.

Suntem în luna lui Maiu, în care stupii de frunte de obicei încep a roi. Anumite semne ne dau să înțelegem, că roitul e aproape. Intre aceste se numără următoarele:

1. Privind în lăuntru coșniței, la faguri, vedem căsuli de trântori și chiar trântori deja deplin torțați, cari în oarele de amiază zboară și pe afară;

2. vedem căsuli (țite) de matce, aproape gata spre a fi astupate;

3. vedem că stupul geme de mulțimea albinelor, cari și în timpul nopții stau grămadă la urdinișul coșniței;

4. La roitul de al doilea se aud și glasuri de matce. Cele eșite din căsuli dau un sunet ascuțit, cele din lăuntru căsuliilor, un sunet mai gros.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Comitetul Reuniunii Economice în Orăștie, ține azi, Sâmbătă, ședință.

Casina română din Orăștie, și-a ținut în ziua de Sf. George adunarea generală de reconstituire. A fost ales președinte Dr. I. Mișu, vicepreședinte Dr. I. Pop, cassar I. Branga, bibliotecar Sim. Vlad, ear' membrii în comitet: Dr. St. Erdelyi, Nic. Vlad, Dr. R. Dobo, Iuliu Rațiu, Petru Belei, Constantin Baicu.

Zăpadă în Maiu. Din Eperieș se vestește, că acolo a nins de-abinele, apoi a căzut peatră de mărimea alunelor. Temperatura e foarte scăzută.

Un binefăcător al țăranilor. Dl Vrani, mare proprietar în județul Teleorman din România, a făcut ministerului de interne un dar de 200,000 lei, din al cărei venit se se ajute în fiecare an țăranii de pe moșiile sale din județul Teleorman. Fondul acesta va fi administrat de către fundațiunea „Carol și Elisabeta“.

Hymen. Dl Dr. G. Suci, adv. în Hațeg, își va sërba cununia cu d-șoara Hortense Penciu, Sâmbătă în 11 Maiu n. d. a. la 1 oră în bis. rom. gr.-or. din Sibiiu-cetate. Sincerile noastre felicitări!

Dl Dr. Amos Frâncu, zelosul avocat și bun naționalist, din Sibiiu, și-a strămutat cancelaria advocațională în Cluj.

La Batiz, cu prilejul comasării, s'au făcut socoteala cheltuelilor mai mare cu 1261 cor. 12 fil. decât au fost de fapt cheltuelile. La stăruința dlui preot Petru Șinca, acești bani au fost dăruiți de poporul dela care fuseseră scoși, pentru școala din Batiz, ca să se ajutore la plata învățătorului. Vrednicul preot P. Șinca merită laudă pentru această stăruire și poporul din comună asemenea!

Reuniunea rom. agricolă din comit. Sibiiului, ține Duminecă în 12 Maiu n. o întrunire agricolă în Sebeșul-de-jos (l. Avrig).

Bani mincinoși. Se anunță din parte oficială, că la Sebeșul săsesc și la Orăștie sunt în circulația bancnote false de câte 10 fl. Notele sunt bine imitate, se pot cunoaște ușor însă dintr' o eroare de pe partea ungurească, unde cifrele seriei nu sunt tipărite în șir drept, afară de aceasta și culoarea roșie este ceva mai întunecată, decât la notele veritabile. La Sebeș în 8 Maiu s'au dovedit oficios că umbra atari bani în oraș.

Tifus de foame în Basarabia. Depeșile din Rusia spun, că din cauza foametei ce domnește în Basarabia, în mijlocul populației bântue tifusul. Po-

porul se nutrește mai numai cu cucuruz fert.

Cultura napilor de zahar in Ungaria. In 1899 s'au cultivat napi de zahar pe un teritor de 75.000 ha. S'au prefăcut în zahar 16.000.000 q. (măși metrice) de napi și s'au exportat 4.916.085 q. de zahar. Cu zece ani înderēt s'au lucrat în fabricile de zahar numai a patra parte atâția napi. Deci în timp de 10 ani cultura napilor de zahar s'a împătrit. În regiunea Dunării ies la hectar circa 34.000 kg. napi, adecă aproape 20.000 kg. (200 q.) de juger. Este în interesul agriculturii noastre să se dea atențiune deosebită și culturii acestei plante, al cărei venit brut se evaluează la 578 K. de ha. sau circa 330 K. de jug. cat.

Cum se câștigă Americanii pentru biserică? În America e măn-carea ieftină, dar' cu atât mai scumpă beutura. Ospetarii dau gratis măn-cări reci, ca să atragă oamenii la beutura. Un preot, Nevell Ought Hills a instituit în biserică o masă cu tot felul de măn-cări reci, din care gustă publicul după-ce a ascultat serviciul dum-nezeesc. În chipul acesta atrage preotul publicul la biserică, îl desvață dela beutura și prin predici îl nobilitează. Lucru cam — american!...

Dar pentru școalele economice de repetiție. „Hungaria“, societate industrială pe acții pentru îngrășeminte artificiale, fosfate și chemice, a provēzut și până acum cu colecțiuni model de îngrășeminte artificiale 100 școale economice de repetiție. Societatea și-a propus, ca pe încetul să provadă toate școalele economice de repetiție cu astfel de colecțiuni. Anul acesta dorește să ajute cu colecțiuni de chaliu, respective kainit, 400 școale din cele mai însemnate. Fiecare colecțiune singuratică va consta din câte 3 butelii, provēzute cu etichete și instrucțiunile de lipsă. Bine ar fi, ca și școalele noastre economice de repetiție să beneficieze de acest dar, făcând experimente cu îngrășeminte artificiale, la noi cunoscute abia după nume.

O Societate agrară a fost deja constituită în România și s'au votat statutele. Sediul societății este în București. Scopul ei este desvoltarea și

ocrotirea proprietății agrare, ear' activitatea ei este următoarea:

1. a face ca cultura pământului să fie pusă pe baze mai raționale prin înființări de școale practice și teoretice de agricultură, în fiecare reședință de județ;

2. ca agricultorul să-și procure mai cu înlesnire capitaluri prin instituții de credit și ajutor reciproc, prin înființări de syndicate și societăți cooperative;

3. a îngriji de bunastare a micii cultivător, îndreptând activitatea lui spre o cultură rațională și economică, care să-și îmbunătățească starea sa materială și morală;

4. a împăca interesele deobște cu interesele particulare, printr'o dreaptă cumpănire a dărilor publice cu mijloacele de producțiune ale agricultorilor;

5. ca în administrație și lege agricultorul să găsească siguranța persoanei și averii sale; ocrotire în contra asupririi și ajutor în greutățile vieții;

6. în raporturile cu celelalte state, produsele agricole și comerțul țării să-și asigure piețe, ear' prin convențiuni potrivite să se garanteze averea și munca agricultorului.

Beția între femei. După rapoartele reuniunii engleze contra beției din Londra, patima beției ia tot mai mari întinderi și între femeile engleze. În anul 1899 au fost pedepsite pentru beție 1300 fete sub 20 de ani, ear' în anul 1900 au fost 4000 casuri de asemenea natură! Triste semne ale vremii.

Societate de lăptărie în Caransebeș. Intr'o conferență convocată de primarul Caransebeșului, dl Burdea, s'a hotărît înființarea unei societăți de lăptărit în Caransebeș.

Logodnă. Dl Eftimie Costescu, cleric absolut din Sereca (l. Orăștie), și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara Ana V. Ghila, fiica dlui preot-înv. Ghila din Deva. Să fie în cias cu noroc.

Furtună cu zăpadă. În ziua de 1 Maiu n. o furtună cu zăpadă s'a descărcat asupra comunei Körösmező de pe șesul Tisei. Furtuna cu zăpadă a sosit pe neașteptate și a fost așa de violentă, încât muncitorii au trebuit să înceteze cu lucrul câmpului și au fugit

pe acasă. A căzut zăpadă de un jumătate de metru, razele soarelui însă încurând au topit-o, ceea-ce a cauzat umflarea Tisei.

Pentru masa studenților delagimnasiul nostru rom. gr.-or. din Brad au binevoit a dăru: Ilustritatea Sa Dr. Iosif Gall, mare proprietar 200 cor., Mihail Cirlea, notar public Abrud 50 cor., Nicolau Garoiu, adv. Brașov 20 cor., Basiliu Bașota, avocat Abrud 10 cor., Ioan Oncescu, notar pensionat Rêhêu 50 cor., „Bocșana“, institut de credit Bocșa-mont. 20 cor., „Doina“, institut de credit Câmpești 20 cor., Dr. Petru Zepeniag, adv. 20 cor., Victor Fincu, compt. 1 cor., Paul Corcea, comerciant 2 cor., N. N., 2 cor., Ioan Balatescu, funcționar 1 cor., Iacob Bota, cassar 1 cor., Avram Corcea, paroch gr.-or. 2 cor., toți din Verșet, Sergiu Medean, prot. 5 cor., Zevedeu Mureșan, par. 3 cor., Dna Leontina A. Roman 4 cor., Eugenia I. Paraschiv 2 cor., Vasilie Aldea, senator 4 cor., C. Crețioescu, cassar 2 cor., I. Horgea? (nedescifrabil) 2 cor., Rafila Onițiu 2 cor., Dr. Elekes 3 cor., toți din Sas-Sebeș, Nicolau Macrea, comptabil 1 cor., Const. Dima, subcomptabil 1 cor., Nicolau Stoichița, cassar 2 cor., Simion Chirca, proprietar 1 cor., Daniil Musa? proprietar 1 cor., Dima Nicolae, proprietar 1 cor., Dima Șandor junior, proprietar 1 cor., Daniil Bocșa, faur 1 cor., Nicolau Popescu, rotar 1 cor., Amalia Dima 1 cor., Maria Muntean 1 cor., George Pop, oficial 1 cor., Aron Balint 40 fil., Albert Schuster, neguț. 1 cor., Nicolae Rimbaș junior, măestru 1 cor., Alexandru Dima, proprietar 1 cor., D-șoara Constanța Dima 1 cor., Dima Nițiu? neguț. 1 cor., George Oprea, par. gr.-or. 2 cor., toți din Hunedoara, Nicolau Nașcu, paroch gr.-or. în Poleți, în loc de cunună pe mormântul iubitului seu vēr — de pie memorie — Dr. T. Pasc, fost adv. în Bistrița, a dăruit pentru masa studenților 4 cor. — Primească toți binevoitorii dăruitori cea mai viuă mulțumită. Direcțiunea gimnasiului rom. gr.-or. din Brad, 16 Aprilie v. 1901. Georgiu Părau director gimnasial.

Școală de viieri în Kecskemét. Școala de viieri, de nou înființată în Kecskemét s'a deschis acum de curând. În școală au fost primiți 80 șco-

lari, dar' mulți au trebuit să fie împărțiți în alte cursuri. Câte pregătiri folosite pentru unii, și câtă lipsă de instrucție pentru noi, spre pildă; pentru noi, cari în multe locuri am rămas fără vii, și cari n'avem posibilitatea de a ne pregăti în mod sistematic pentru replantarea lor, și peste tot pentru cultura viilor și tratarea vinului în mod rațional!

Societate antialcoolică (contra betiei) în România. Preoții și învățătorii din județul Vlașca au înființat o societate cu scopul de a lupta contra alcoolismului. Acest exemplu ar trebui imitat și de preoții și învățătorii noștri, uniți, s. p., după protopopiate. Inceputurile salutare ce se făcuseră cu înființarea reuniunilor de temperanță în câteva comune de ale noastre, inceputuri de care am luat și noi notiță, n'ar trebui să rămână baltă, ci să se urmeze cu zel, înființându-se cât de multe astfel de reuniuni în toate ținuturile locuite de Români ale patriei noastre.

Din nebuniile tinerești. Dintr'un oraș din Ungaria se scrie următoarea știre rară: Studentul Ernest Balazovits, s'a îndrăgit foc în fiica unui hotelier din oraș și a cerut-o în căsătorie. Om fără căpătâiu fiind tinerul, tatăl fetei la nici un cas nu s'a învoit, mai ales că i-a aflat deja alt tiner, care i-ar fi plăcut ca ginere. Două zile nainte de cununia fetei cu celalalt tiner, studentul Balazovits s'a dus la părinții fetei și i-au rugat să-i dea voe a-și lua rămas bun dela ea. După-ce părinții nu s'au împotrivit, Balazovits intrând în locuință, a scos revolverul și a tras foc asupra fetei, mai apoi asupra sa. Ambii și-au aflat moartea pe loc. Așa în ziua în care avea să se țină cununia cu alaiu, a avut loc înmormântarea fetei.

Cel mai mare orologiu din lume se află așezat în turnul magistratului din Filadelfia. Ciasul are un diametru de 7.60 metri. Arătătorul de minute are o lungime de 3.70 m. Este luminat de un aparat electric, care lucră cu o putere de 50 de cai. Ciasul se află la o înălțime de 164 metri și are o greutate de 226 kilograme.

Fulger ucigaș. Din Viena se telegrafează, că în Florisdorf fulgerul a lo-

vit în casa unui muncitor, ucigând pe trei membri ai familiei, eară trei fură greu răniți.

Opt soți în 20 de ani. În orașul Newburgh din America trăește o femeie, care în decurs de 20 ani a avut nu mai puțin de opt bărbați. Cei doi bărbați dintâi după un traiu de câte un an au murit cu moarte naturală, trei s'au omorât aruncându-se în fântână și trei s'au despărțit de ea. Al optulea bărbat cu numele Goyden, a fost odată despărțit de ea, dar' după aceea earăși s'a împăcat. Femeea însă n'a mai vrut să se cunune a doua-oară cu el, ceea-ce într'atâta l-a mâhnit, încât s'a aruncat și el în fântână. Femeea se poartă acuma cu gândul serios să se mai mărite și a noua-oară.

Glonte în inima unui om viu?

Un american cu numele Charles B. Nelson a primit la un duel un glonte în piept. Medicii pe lângă toate sforțările lor n'au putut găsi, că unde s'ar fi oprit glonte. În fine Nelson s'a vindecat de tot și medicii i-au dat bună pace. Acum din nou l-au căutat cu razele Röntgen, și au aflat că glonte se află în inimă. El îl poartă acuma de patru ani și jumătate în inimă fără ca să știe ceva despre aceasta și cu toate aceste se bucură de cea mai deplină sănătate. De-o fi adevărat.

Fântâni înveninate. În localitatea Bács-Tapolya a fost săptămâna trecută o ceată de țigani. Țigani, după obiceiul lor, nu s'au putut reținea de a nu săvârși câte-va mici furturi; ei au fost prinși și ca de pedeapsă au fost duși în casa primăriei și tunși până la piele, apoi goniți din sat. În decursul nopții însă țigani s'au reîntors în sat și drept răzbunare au înveninat apa celor două fântâni ale comunei. În ziua următoare 5 persoane, cari au beut din aceste fântâni, au murit. Gendarmilor le succese de a prinde pe țigani. S'a aflat la ei o mare cantitate de strîchnină, de arsenic și alte veninuri.

Scrisoarea unui abate mort pe eșafod. Din Paris se anunță, că în Iulie 1894 a fost osândit la moarte în Laval abatele (preotul catolic) Bruneau și a fost și executat, acusat fiind, că a omorât un preot. Pe eșafod Bruneau a predat procurorului general Desgraves, care acum e deputat, o scrisoare,

despre care până acuma nu s'a auzit nimic. Foile locale din Lavan spun acum, că servitoarea preotului Fricot a mărturisit pe patul de moarte, că ea a fost aceea, care cu ajutorul altei persoane a omorât pe preotul Fricot și că la timpul său s'a spovedit la abatele Bruneau și i-a descoperit crima ce a săvârșit-o în spovedaniă. Afacerea aceasta face mare senzațiune și din toate părțile se pretinde să se publice scrisoarea lui Bruneau, care a fost executat în 1894.

Intrebare. Mai mulți contribuenți din Pianul-superior, cari au dăruit ajutoare pentru cei nenorociți prin focul din anul trecut în *Vaidei*, întreabă pe această cale pe primitorii ajutoarelor, că unde au publicat vre-o dare de samă asupra acestor ajutoare?

P o v a ț ă .

Mijloc de apărare contra omidelor de varză. Când cu năpădirea omidelor în anul trecut, unii au recomandat stropirea curechiului cu apă, în care s'a topit cânepă, spunând că în chipul acesta omidele se pustiesc.

Acum se recomandă de unii un mijloc mai potrivit, care ori-cine îl poate avea la îndemână. Anume: în locul menit pentru sădirea curechiului se sămână în jumătatea întâi a lui Maiu sēmēnță de cânepă. Firește că se dă rar de tot, cam ca cucuruzul. Până la timpul răsădirii curechiului cânepa e destul de mărișoară, astfel că se poate încunjura cu prilejul săpatului. Dacă ar fi deasă, se mai rărește. Se spune, că curechiul printre care crește cânepă, e scutit contra pustiirii, pentru-că nici fluturii, nici omidele nu se pot împrietini cu mirosul acestei plante.

Dacă omidele ar da năvală asupra curechiului și noi n'am fi sămănat cânepă printre el, ne putem ajuta cu cânepă menită pentru țesut sau cu cea de sēmēnță de printre cucuruz. Anume: smulgem sau tăiem cânepă de aceasta, o lăsăm să se uște timp de vr'o două zile, și cu chipul acesta ne agonisim praf de cânepă, cu care preserăm firele de curechiu. Omidele se pustiesc sau, cari scapă cu viața, iau lumea în cap.

Din însărcinarea Reuniunii Economice, pentru editură responsabil: Ioan Mihaiu.

Redactor respons. IOAN MOȚA

O moașă diplomată,

română, cu atestate eminente dela școala de moșit din Sibiu, caută aplicare în vr'o comună unde ar avea viitor. Adresa ei, a o cere la redacția foii.

Sz. végr. 372—1901.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-szebeni kir. járásbíróság 1895. évi 1383 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt „Albina“ takarékpénztár javára Gaina Vaszilie s. társai alsobouczári lakosok ellen 226 kor. s jár. erejéig 1900. évi április hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1178 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, juhok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbíróság 1901-ik évi V. 465/2 számú végzése folytán 226 kor. tőkekövetelés, ennek 1894. évi márczius hó 29. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltó díj és eddig bíróilag már megállapított költségek erejéig Alsobouczar község házánál leendő eszközlésére 1901. évi május hó 24. napjának délutáni 3. órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátzegen, 1901. évi május hó 6. napján.

SZENTMIKLÓSY ANDRÁS

kir. bírósági végrh.

következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt „Albina“ takarékpénztár javára Medeea Gyorgye s. t. ellen 92 kor. s jár. erejéig 1901. évi márczius hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 3060 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, lóvak, kocsi, széna, gabona nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbíróság 1901-ik évi V. 321/2 számú végzése folytán 92 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi április hó 5. napjától járó 8% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltó díj és eddig összesen 46 kor. 60 fillerben bíróilag már megállapított költségek erejéig Mácson 1901. évi május hó 25-én d. e. 9 órája Russon leendő eszközlésére 1901. évi május hó 25. napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátzegen, 1901. évi május hó 8. napján.

SZENTMIKLÓSY ANDRÁS,

kir. bírósági végrehajtó.

SCÂNDURI ȘI LEMNE DE ZIDIRI ȘI ȚIGLĂ DE COPERIT!

Cel mai bogate dposit de **scânduri**, precum și de **lemn de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, câprioari etc. este în Orăștie și Deva, depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumpărătorii material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Asemenea am în deposit **țiglă de copert** din renumita fabrică a lui **Ugron**. Țiglă groasă cu dungi ce se închee una într-alta și țiglă simplă. Amândouă felurile foarte trainice și cu prețuri moderate.

Cu toată stima

Ignatz Kotzander

*În Orăștie: în grădina dlui C. Baicu, peste drum
dela moara orașului!*

Sz. 247—1901. végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-szebeni kir. járásbíróság 1891. évi Pv. 111 számú végzése

„Minerva“

Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele:

- Opuri, Broșuri și Placate
- Bilete de logodnă și cununie
- Carte și epistole

☆ **Circulare** ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită după plac și cerere
Registre și imprimare
Anunțuri, Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc.

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comandă prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande din afară se efectuează repede!

SPICUIRI LITERARE

Pe jumătate de an . . . 1 cor.

Orăştie, 28 Aprilie v. 1901.

Pe un an întreg . . . 2 cor.

E primăvară!...

E primăvară, primăvară,
Se ved cocoarele venind;
Când pe câmpia înverzită,
Zefirul fuge adiind...

E primăvară, primăvară,
Şi lumea 'ntreagă-a re'nviat;
Şi pomii iau o haină nouă
Un alt vestmânt frumos, bogat.

E primăvară, primăvară,
In suflet răsare-un dor;
Dar' câţi în primăvara firei
Nu mor în toamna vieţii lor!...

T. Alexandrescu.

Mănunchiul.

(Urmare şi fine.)

Se silea să desnoade lanţul care lega luntrea de un par bătut bine în pământ, dar' nu putea. Inzadar îşi sdrobea degetel-i mici de lanţul ruginit. De necaz bătea cu piciorul în pământ şi din buzele sale de copil, cutate şi îmbufnate eşeau exclamaţi de ciudă.

— Ah! Doamne, ce plicticos lucru! zicea.

— Daţi-mi voie, zisei eu, înaintând repede şi, ingenunchind desnodai lanţul, măcar că îmi zdrelii niţel degetele.

Dinsa şi sărise în luntre şi mă măsura cu ochii din cap până în picioare.

Petrecusem opt zile în munţi umblând pe soare şi pe ploaie, culcându-mă pe fân, şi găteala nu prea îmi era îngrijită: barba prea lungă, şi nepieptenată, pălăria de păslă moale, pleoştită, hainele mototolite, ghetele pline de pământ.

Crezû de sigur că sunt vr'un luntraş.

— Iţi mulţumesc. îmi zise scurt; acum du-mă până la Duingt, vrei?

— Cu dragă inimă, răspunsei cu inima bătându-mi de bucurie.

Sării şi eu în luntre şi dintr'o dătătură de lopeţi, împingând'o departe de mal, începui să vâslesc, în vreme ce dinsa în faţa mea, mânuia cârma. Luna, care se urca, îmi arăta acum mai deosebit drăgălaşa ei figură vioae şi mândră în care luceau doi ochi negri, întunecaţi şi mai mult de umbra ce le făcea genele cele lungi. La brâu avea un mănunchi mărişor de cyclamene, al căror miros pătrunzător, asemenea cu al mărgăritarului, ajungea până la mine.

— Eu vream să fac mai de mult plimbarea aceasta, crezû dinsa de cuviinţă să-mi spue în chip de desluşire, dar' mătuşă-mei îi era frică de apă, şi miss Gray e o curcă ploată; m'am hotărît deci să es singură, şi de nu era aşa de rău innodat lanţul, acum eram departe.

Vorbea franţuzeşte foarte curat, cu un accent străin, care îi mărea farmecul cuvântării.

Dat cu totul administraţiei în care eram eufundat, nu mă gândeam să-i răspunz şi mă mulţumeam să vâslesc cu putere, ca să ajungem mai repede la mijlocul lacului.

— Dar', în sfârşit, ai venit la vreme, urmă dinsa, şi fiindcă ţi-ai pierdut vremea, e drept să te mulţumesc cu ceva...

Vorbind scoase din buzunar o punguliţă pe care luceau două litere de argint şi era s'o deschidă când o oprii c'o mişcare de mână.

— Iţi mulţumesc, d-ră, nu sunt luntraş şi sunt răsplătit în deajuns, şi cu prisos chiar, prin plăcerea de a vă întovărăşi această plimbare.

Ridică repede capul; fruntea i-se încreţi, şi se uită la mine supărată şi oare-cum speriată.

— Atunci cine eşti? îmi zise ea.

— Un turist, prea fericit că

încămplarea l-a făcut să vă poată face un serviciu.

Fața i-se însenină puțin și se hotări să zimbească.

— Al făcu dînsa, atunci trebuie să-ți cer ertare; am făcut o faptă nesocotită... Dacă nu te superi să ne întoarcem la Talloires...

* * *

Cărmi și eu începui să vâslesc, dar' de astă-dată mult mai încet. — Luna, care se urca mereu, arunca o rază largă pe toată lungimea lacului; munții acoperiți de aburi argintii aveau o înfățișare feerică și departe, în spre Doussard, un foc aprins de vr'un cioban pe o culme, ne trimitea lumina sa roșie.

— Ai fost dumneata la Mont-Blanc? mă întrebă tînera prințesă, care încredințată fără îndoială, de purtarea mea, judecă că ar fi cuviincios să vorbească ceva cu mine.

— Acum viu d'acolo... Am ajuns la lacul Anecyului, trecînd prin găturile Aravisului, Thonului și Tournettei.

— Va să zică ne cunoașteți bine lacul... Nu e așa că e frumos?

— Da, mai cu samă acum.

— E frumos totdeauna, răspunse repede; câte odată e așa de limpede și de străveziu, în cât îți vine să te arunci într'însul... Ah! apa... îmi place apa la nebunel... zise ea virîndu-și cu poftă mâna în urma argintie ce lăsa luntrea.

— Poate că ești vr'o zîna d'a lacului acesta, zisei eu și privînd'o minunat.

— Aș vrea să fiu... Se zice că lacul are zîne, căci știi?... ești pe un lac cu legende.

— Adevărat?

— Da, oamenii de pe aici povestesc că chiar în locul unde suntem noi acum s'a cufundat un sat, fiindcă locuitorii nu au vrut să dea sălaş unei cerșetoare bătrâne care era zîna.

În nopțile când e lună plină cocoșii satului cufundat cîntă în fundul lacului și clopotele bat ca pentru slujbă... Ascultă... nu auzi un sunet depărtat de clopote?

Sta aplecată pe marginea luntrei și asculta rizînd și lăsînd să-și picure printre degete picături care scînteiau la lumina lunii.

— Auzi? mă întrebă ear'.

— Mă apropiasem. Capetele noastre mai-mai se atingeau și ascultam cu supunere. Ca să rămân acolo, aș fi crezut și mărturisit tot ce ar fi dorit dînsa, și chiar în realitate mi-se părea că aud o muzică nehotărită și dezmiertătoare. Poate că erau bătăile inimii mele, căci eram tare mișcat lângă prințesa aceea drăgălașă, cu mijlocul șubțire, cu părul bălaiu și ochii fermecători. Apoi mirosul îmbătător al cyclamenelor mi-se urca la cap.

— Șiit!... urmă dînsa cu o înfățișare tănuitoare, punîndu-și degetul ud pe buze, ne chiamă zîna lacului.

În tăcerea nopții se auzea în depărtare sunetul unui corn și printr'un ciudat efect de acustică, fanfara depărtată părea că ese din fundul lacului.

— Ba mi-se pare că e un corn de vînătoare, reluă dînsa începînd să riză când îmi vîzîu fața încremenită, ochii deschiși și gura căscată.

— Dumneata, zisei atunci cu o pornire de dragoste, dumneata ești zîna care împărtășești lacului toate farmecele d-tale.

Începî să riză ear' și fiindcă acum vâslam, trăsărăm curînd la

mal lângă o vie dincolo de care la lumina lunii, o vilă frumoasă își arăta acoperișurile de olane cu două foisoare înapoi, unite printr'o loggia italienească, pe care se cățărau plante suitoare.

De-odată o formă neagră aplecîndu-se peste parmaclăcul loggei zise fetei:

— Nadia, Nadia... sue-te sus, să nu răcești?

— E mătușe-mea, șopti Nadia... Îți mulțumesc, domnule, și noapte bună... Fii bun de leagă și luntrea... Fiindcă nu ești luntreaș nu-ți pot plăti trecerea și cu toate astea, aș vrea să-mi plătesc datoria ce am cătră d-ta.

Părî că se gîndește puțin, apoi luînd repede dela brîu mînunchiul de cyclamene, și aruncînd-mi'l zise:

— Adio; păstrează florile acestea în amintirea zînei lacului!

O porni pe mal înainte și în curîndă vreme pieri sub platinii vilei.

A doua zi de dimineață eu și cu tovarășii mei, plecaserăm și de atunci n'am mai vîzut pe drăgălașa prințesă.

* * *

Și eacă-mă peste douăzeci și cinci de ani ear' pe malul acestui lac fermecat. Vila se vede și acum între vii cu foisorurile ei, cu acoperișurile de olane și loggia verde... Cyclamele deschid mereu pe marginea pădurilor de brazi florile lor roșii, îmbalzamate. Turisții tineri, curagioși și sprinteni tot coboară, cîntînd, povârnișurile răpoase ale Tournettei...

M'am dus cu barca pe lac la locul unde s'a cufundat lacul legendar... Dar' de geaba am ascultat!... n'am mai auzit nici glasul zînei, nici clopotele bătînd... N'am mai auzit bătînd decât numărul

celor cinzeci de ani ai mei, în vreme ce notele melancolice ale brotăcelor păreau că duc cernirea tinereții mele care a sburat și-a tovarșilor mei, cari au murit.

Traducție de *D. Stăncescu.*

PRIETENIE

Câte dureri am suferit
A spune nu se poate, —
Și totuși eu le-ași fi îndurat,
Le-ași fi uitat pe toate,
Dacă din ochii tăi senini
Și plini de dulci mistere
O rază numai mi-ai fi dat,
O rază de putere.

Un veac întreg de suferinți
Mi-ar fi părut o clipă
Perdută 'n noaptea cea de veci
Pe-a timpului aripă,
Ear' clipa scurtei fericiri
Mi-ar fi părut că este
Un veac întreg de fericiri
O tainică poveste.

Tu n'ai știut oprî din sbor
A dragostei scânteie,
Eu n'am știut dela 'nceput
Că tu ești tot femee;
Și azi nici tu n'ai mai dori
Să vezi că-ți ies în cale,
Nici eu n'ași ști să mai visez
De farmecele tale.

Și totuși dacă-mi amintesc
De vremile trecute,
De visurile ce-mi păreau
Aveva petrecute,
Și de plăcutele dureri
Ce azi îmi par străine, —
Nu pot prietin să nu-ți fiu
Gândindu-mă la tine.

Ioan N. Roman.

Un credincios fiu de păstor.

— Din nemțește. —

Ioan era fiul unui păstor și deși foarte sărac, era un flăcău nobil.

Intr'o zi își păzea turma, care păștea într'o vale la marginea unei păduri, când un vânător eși dintre arbori și îl întrebă:

«Cât este până la satul cel mai deaproape?»

„Două ceasuri, domnul meu“, răspuse băiatul; «însă calea până acolo este numai o potecă nesigură, pe care omul ușor se poate rătăci».

Vânătorul privi poteca cea strîmtă, și zise:

«Tinerule, mi-e tare foame și sete, mi-am pierdut tovarășii și am greșit drumul; lasăți oile, și vină și-mi arată calea; îți voi răsplăti cu belșug».

«Eu nu pot părăsi oile, domnul meu», zise Ioan, «ele s'ar perde prin pădure, și ar fi sfâșiate de lupi, sau răpite de furi».

«Și-apoi asta ce-î?» întrebă vânătorul. «Oile nu sunt ale tale. Din pierderea uneia sau mai multor din ele stăpânul tău nu s'ar cunoaște, și eu îți dau mai mult, decât câștigi tu într'un an întreg».

«Eu nu pot merge, domnul meu», răspuse Ioan cu hotărîre. «Stăpânul meu îmi plătește pentru acest timp și mi-a încredințat oile sale, dacă eu aș vinde acest timp, care după drept nu este al meu, și oile s'ar perde, ar fi ca și când 'l-ași fura».

«Dar», zise vânătorul, «vreai tu să-mi încredințezi oile, și tu să te răpezi în sat pentru a-mi aduce ceva de mâncare și de beut și un conducător? În acest timp eu îți voi păzi oile».

Băiatul clătină din cap. «Oile», zise el, nu-ți cunosc valoarea, și — își curmă vorba.

«Și ce? Nu te poți tu încrede în mine? Ți-se pare că eu aș fi un om necinstit?» întrebă vânătorul mânios.

«Domnul meu», zise băiatul, «Domnia ta mă ispitești, voinde a mă abate din calea datorinței mele, și ca să-mi calc cuvântul dat față de stăpânul meu; cum pot eu așa dar' să știu, că Domnia ta îți vei ținea cuvântul dat?»

Vânătorul rise, pentru-că a văzut, că fiul de păstor l-a adus în strîmtoare. El zise:

«Ved, fătul meu, că tu ești un flăcău bun și credincios. Eu nu-mi voi uita de tine. Arată-mi calea, și voiu cerca să o aflu singur».

Apoi Ioan îmbiă bucuros omului flămînd tot ce avu în traistă, care era ordinară, ca și bucatele din ea, cu cari el și-a omorît foamea. Intr'aceea sosesc tovarășii de vânătoare, și numai acum a aflat Ioan cu mirare, că vânătorul era marele-duce, în a cărui stăpînire se afla întreg ținutul din împrejurime. Ducele a fost atât de mult încântat de cinstea băiatului, încât în scurt timp l-a chemat la sine și i-a dat o creștere bine îngrijită. Mai târziu Ioan a devenit un om mare și puternic, a rămas cinstit și credincios până la ceasul morții.

Trad. de: *R. S.*

Zău n'am furat-o.

Ca un țigan o găscă și pornește să o ducă la nași-său, că

cu așanul Crăciunului și la sâr-
bitori mari, multe vedea țiganul
dela el.

Mergând el așa pe cale, —
câ nași-său ședea într'alt sat —
caci îi ese în drum o eapă.

A văzut-o țiganul singură și
i-a fost să nu-'i fie urît: a încăle-
cat pe ea, și cu găasca la sub-
suoară a pornit înainte.

A ajuns la nași-său, i-a să-
rutat mâna, l'a întrebat de sănă-
tate și i-a înmănat ploconul. Nași-
său i-a mulțumit și-a dat drumul
găștei între găștele lui, în băta-
tură. Găsca cum s'a văzut între
seminele ei, a început a se scu-
tura și-a gărai.

Țiganului, ce i-s'a părut,
nebulul?... Că îl spune găasca că
a furat eapa.

Incepù să se închine și să
zică:

— Zău n'am furat eapa,
nășicule, să nu-mi ajute D-zeu
dacă n'am găsit-o pe drum.

Dumitru Stăncescu.

P A S T E L *)

Prin vișini vântul în grădină
Când culcuș mai bate-abia
Din aripi, și 'n curând s'alină.
Ear' roșul mac închide floarea,
Din ochi clipește 'ncet cicoarea
Și-adoarme-apoi și ea.

Eu cred c'a obosit pădurea,
Căci ziua 'ntreagă-a tot cântat,
Și tace-acum gândind aiurea,
Sub dealuri amurgește zarea,
Se 'ntunecă prin văi cărarea
Și-'i umbră peste sat.

*) Din volumul pus sub presă.

Pe culmi apoi și-Amurgul moare,
Și 'ntors cu fața cătră-Apus
Dă semne nopții din ponoare.
Ea 'mbracă haine 'ntunecate
Și liniștit din aripi bate
Plutind tăcută 'n sus.

Tăciunii 'n vatră dau lumină;
Pe drumul de drumeți s'erac
Mai vezi fugind câte-o vecină
Să ceară cu 'mprumut jaratec;
Grăbit, dă roate, singuratec
Tăcutul liliac.

Și tot mai noapte-apoi se face,
Păduri și ape-adorm acum.
Din cer scoboar' adâncă pace.
Ici colo vr'un zăvor mai sună —
Incepe-a se zări de lună
Și-i liniște pe drum.

Copiii dorm, visându-'și jocul.
Mai toarce mama. In curând
Pe vatră ea 'nvălește focul,
Incuie ușile la tindă,
Se culc'apoi. Ear' cariu-'n grindă
S'aude-acum rozând.

GEORGE COȘBUC

G Â N D I R E

Toate le înlocuești și le uiți,
dar' ființa iubită nu' o poți în-
locui, căci tocmai ce o drosebește
de celelalte o face să fie iubită.

Țiganul când visează prostii.

Un Român și c'un țigan furaseră
odată dela un boer un grăsun,
ca un pepene.

La o mâncare, rupți de foame
cum erau, au mâncat purcelașul
de jumătate, mai.

Ce-a ramas să fie aceluia,

care va visa ceva mai frumos,
Așa fel le-a fost învoirea.

S'au culcat amândoi, că deș-
tept numai nu visează nime, doară!

Deșteptându-se, întreabă Ro-
mânul:

— Dar ce-ai visat, țigane? Spu-
ne tu mai întâi!

— Aolio, ce mai vis, mămuclă!

•Era dela pământ până sus
la ceriu, la Dumnezeu, trepte de
aur cu străji de aur.

•M'am urcat pe treptele ace-
lea, ținându-mă de străji, ca să
nu cad, până sus la rai, unde șede
Dumnezeu.

•Pe acolo erau ulițe de aur,
grădini de aur cu pomi de aur;
păduri de aur cu paseri de aur;
câmpuri de aur cu flori de aur.
Intr'o casă naltă, numai de aur
și petri scumpe, zugrăvită cu sfinți
ca o biserică, era Dumnezeu. El
ședea la o masă de aur, pe-un
scaun de aur și cu furcuța de aur
în mână, mânca de pe tăiere de
aur ta balmoș de cel scump.

•M'a chemat Dumnezeu și
pe mine la masă și-am mâncat la
balmoș, cât mi-a luat pielea.

•După ce-am făcut toale 'mi-
am luat ziua bună și m'am pogo-
rit ear' pe pământ.

•Dar tu, Române, ce-ai visat?

— Eu? — zice Românul
răsucindu-'și musteața, — drept
vreu să grăesc, de aceea-ți spun,
că zeu n'am visat chiar nimic.
Am văzut însă, că tu prea mult
zăbovești prin ceriu pe la mânca-
rea de balmoș, de aceea, ne mai
putându-te aștepta, m'am pus și-am
mâncat carnea ceea.

— Al dracului să fiu de am
fost prin ceriu, ori de-am visat
măcar, numai cât am zis și eu așa,
— zice țiganul păcălit.